

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudců JUDr. Hany Pipkové a Mgr. Martina Kříže v právní věci žalobce: **Ing. T. M., P.**, proti žalovanému: **Státní pozemkový úřad**, Husinecká 11a, Praha 3, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, spočívajícím v absenci řádného odůvodnění oznámení ze dne 12. 1. 2011, zn. SPU 018273/2017,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í

Žalobce se podanou žalobou domáhal ochrany před nezákonným zásahem ze strany žalovaného Státního pozemkového úřadu, spočívajícím v absenci řádného odůvodnění oznámení ze dne 12. 1. 2011, zn. SPU 018273/2017. Žalobce uvedl, že dne 12. 12. 2016 podal k žalovanému podnět k prohlášení nicotnosti rozhodnutí Pozemkového úřadu Příbram ze dne 24. 10. 2006, č.j. R VI 7/2006. Podnět podal s odkazem na ust. § 77/1 správního řádu a uvedl v něm dva důvody, pro které považoval rozhodnutí z roku 2006 za nicotné: za první záměnu skutečného původního vlastníka

(resp. vlastníka id. 1/10) k pozemku parc.č. x v k.ú. D. Původním vlastníkem podle pozemkové knihy byl J. C. M., nar. X, nikoliv v rozhodnutí z roku 2006 jeho syn J. C. M., nar. X. Dále odkazoval na institut tzv. ležící pozůstalosti s tím, že nemovitosti do ní spadající nelze restituovat, neboť neexistuje právní (restituční) předpis a pozemkový úřad nemá pravomoc takový pozemek v rámci restitučního řízení vydat. Druhým důvodem byla absence dokladů prokazující československé státní občanství obou podílových spoluvlastníků k pozemku parc.č. x v k.ú. D. (W. C. M. a J. C. M., nar. X). Ve svém podnětu žalobce důrazně vyzval žalovaného, aby se s podnětem řádně, plně a přezkoumatelně vypořádal pro případ že důvody k vyslovení nicotnosti neshledá, jelikož proti případnému sdělení o neshledání důvodů k vyslovení nicotnosti nelze podat správní žalobu; pokud však nebude vyjádření řádně a přezkoumatelně odůvodněno, bude to žalobce chápat jako zneužití pravomoci a podniknu vůči žalovanému další kroky. či podání trestního oznámení. Na základě podnětu vypracoval žalovaný „Oznámení o neshledání důvodů k zahájení řízení o prohlášení nicotnosti“ datované dnem 12. 1. 2017). Přestože žalobce v podnětu uvedl zcela konkrétní důvody pro tvrzení, že rozhodnutí pozemkového úřadu z roku 2006 je nicotné, a přestože výslovně trval na odůvodnění pro případ, že žalovaný důvody pro vyslovení nicotnosti neshledá, žalovaný své oznámení ze dne 12.1.2017 odůvodnil pouze odkazy či částečnou citací na dřívější soudní řízení. Citace žalovaného se však vůbec ale přímo netýkala dvou námitek vznesených žalobcem a oznámení žalovaného ze dne 12.1.2017 je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť se řádně nevypořádalo se vznesenými konkrétními námitkami. Pokud jde o soudní řízení, ve věci u Okresního soudu v Příbrami sp. zn. 14 C 53/2008 nedošlo k meritornímu projednání věci a meritem se nezabýval ani Ústavní soud ve věci sp. zn. II. ÚS 1680/11; jeho právní názor nadto žalobce považoval za chybný. K věcnému projednání nedošlo u Ústavního soudu ani v řízení sp. zn. III. ÚS 1316/15 či II. ÚS 2384/16. Žalobce proto v žalobě namítl, že ve svém podnětu ze dne 12. 12. 2016 uvedl konkrétní body, z kterých dovozoval nicotnost rozhodnutí z roku 2006, avšak žalovaný se s těmito konkrétními body nevypořádal. Takový přístup ze strany žalovaného je nezákonný, neboť v ust. § 78 odst. 1 správního řádu je přímo uvedeno, že správní orgán uvede důvody v případě neshledání nicotnosti správního rozhodnutí. Žalobce proto požaduje, aby žalovaný jednoznačně uvedl 1) proč záměna dvou příslušníků rodiny C. M. nevyvolává nicotnost rozhodnutí z roku 2006, 2) proč byl vydán majetek (id. 1/10 pozemku parc.č. x) z tzv. „ležící pozůstalosti“, když judikatura výslovně uvádí, že nelze restituovat pozemky z „ležící pozůstalosti“, 3) proč absence dokladu o československém státním občanství pro původní podílové vlastníky pozemku parc.č. x nevyvolává nicotnost rozhodnutí z roku 2006, když je zřejmé, že nesplněním podmínky čl. občanství nemohou být restituenti považováni za oprávněné osoby ve smyslu zákona o půdě, z čehož vyplývá, že tzv. blokační ustanovení (§ 5 odst. 3 zákona o půdě) se neaktivuje. Přípis žalovaného ze dne 12. 1. 2017, proti kterému směřuje tato zásahová žaloba, je intimát, proti kterému nelze podat správní žalobu dle ust. § 65 soudního řádu správního. V této souvislosti žalobce odkázal na usnesení Ústavního soudu ze dne 15.11.2016, sp. zn. II ÚS 2384/16, s jehož odůvodněním nesouhlasí, neboť Ústavní soud se vůbec nevypořádal s některými žalobcovými argumenty a závěr usnesení Ústavního soudu považuje za nebezpečný tím, že dává obecně správním orgánům možnost vůbec neodůvodňovat svá oznámení o neshledání důvodů pro vyslovení nicotnosti, neboť tato oznámení nebudou moci být soudně přezkoumávána. Pokud správní orgán, resp. jeho nadřízený orgán nebude ochotný přiznat nicotnost správního orgánu I. stupně, není zde zákonná možnost soudní cestou takové oznámení o neshledání důvodů pro vyslovení nicotnosti změnit. Zásahová žaloba je podle názoru

žalobce jediným nástrojem, jak proti oznámení žalovaného ze dne 12. 1. 2017 brojit. Měl současně za to, že jsou kumulativně splněny všechny podmínky, koncipované v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, č.j. 2 Aps 1/2005-65, tedy že žalobce byl přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ správního orgánu v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka), přičemž „zásah“ v širším smyslu nebo jeho důsledky musí trvat (pozn. šestá podmínka byla zrušena). Vzhledem k tomu žalobce navrhl, aby soud vyslovil, že zásah žalovaného spočívající v absenci řádného odůvodnění jeho oznámení datovaného dnem 12. 1. 2017, sp.zn. SPU 018273/2017 je nezákonný akt, dále aby uložil žalovanému povinnost zdržet se nezákonného zásahu do práv žalobce spočívajícího v absenci řádného odůvodnění v jeho oznámení ze dne 12. 1. 2017, sp.zn. SPU 018273/2017 týkající se otázky „ležící pozůstalosti, záměny dvou příslušníků rodiny C.-M. a absenci dokladů prokazujících čl. státní občanství“, tak jak je žalobce namítá ve svém podnětu k prohlášení nicotnosti rozhodnutí Pozemkového úřadu Příbram ze dne 24.10.2006, č.j. R VI 7/2006, který byl žalovanému doručen dne 12.12.2016, a konečně aby žalovanému uložil povinnost uhradit žalobci náklady řízení.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že skutečnosti, které uvádí žalobce v žalobě jako důvody, pro které je nutno předmětné rozhodnutí považovat za nicotné, nelze podle žalovaného za takové považovat. Ani absence dokladů prokazujících státní občanství původních vlastníků, ani údajná záměna původních vlastníků J. C. M. Nanejvýš by se mohlo jednat o důvody pro zrušení rozhodnutí v přezkumném řízení nebo o důvody k provedení obnovy řízení, pokud by byl naplněn některý ze zákonných důvodů pro užití těchto prostředků. Žalovaný setrval na názoru, že žádná ze skutečností, uvedených žalobcem, není důvodem pro prohlášení předmětného rozhodnutí za nicotné. Svým sdělením ze dne 12. 1. 2017 žalovaný neprovedl žádný zásah proti právům žalobce. Navrhl proto, aby soud žalobu zamítl.

Žalobce v replice k vyjádření žalovaného zdůraznil, že svou žalobou se nedomáhá určení neplatnosti rozhodnutí pozemkového úřadu z roku 2006, ale toho, aby se žalovaný řádně, úplně a pravdivě vypořádal s jeho podnětem k vyslovení nicotnosti tohoto rozhodnutí.

Městský soud v Praze přezkoumal postup žalovaného Státního pozemkového úřadu a dospěl k závěru, že žaloba nebyla podána důvodně.

Z obsahu správního spisu je zřejmé, že žalobce dne 12. 12. 2016 podal u žalovaného podnět k prohlášení nicotnosti rozhodnutí Pozemkového úřadu Příbram ze dne 24.10.2006, č.j. R VI 7/2006, v němž uvedl, že toto rozhodnutí má nezhojitelnou vadu spočívající v tom, že bylo rozhodnuto o pozemku parc.č. x v k.ú. D., jež nemohl být předmětem restituce a nespadal tak pod rozhodovací pravomoc Pozemkového úřadu Příbram. Za důvody nicotnosti žalobce považoval skutečnost, že Pozemkový úřad Příbram rozhodoval jako věcně nepřislušný správní orgán, a proto jsou tu dány důvody pro vyslovení nicotnosti ve smyslu ust. § 77 odst. 1 správního řádu:

1) Původním vlastníkem Id. 1/10 sporného pozemku byl J. C.-M., roč. X, nikoliv v rozhodnutí uvedený J. C.-M., roč. X. J. C.-M., roč. X zemřel v roce Y, dědictví nebylo projednáno, dědická přihláška podána až v roce 1947. Jedná se o naprosto klasickou

ukázkou tzv. ležící pozůstalosti. S ohledem na stávající judikaturu ve věci „ležící pozůstalosti“ žalobce konstatoval, že „ležící pozůstalosť“ nelze restituovat, neboť zákon o půdě jednoznačně stanoví, že původní vlastník musí nemovitosti vlastnit. U „ležící pozůstalosti“ se však jedná o „fiktivní držbu“, nejedná se o plnohodnotné vlastnictví. Na tento typ vlastnictví zákonodárci při tvorbě zákona o půdě nepamatovali. Pozemkový úřad Příbram tak v daném případě rozhodoval jako věcně nepříslušný státní orgán, proto je třeba jeho rozhodnutí považovat za nicotné;

2) Za oprávněnou osobu dle zákona o půdě je možnost považovat pouze ten subjekt, který splní všechny podmínky tohoto zákona, zejména ust. § odst. 1, naor, doloží doklad o čl. státním občanství. V daném případě však rodina C.-M. nedoložila doklady o čl. občanství původních vlastníků, a to W. C.-M. a J. C.-M., roč. X. K. C.-M. a J. C.-M. tudíž nelze považovat za oprávněnou osobu ve smyslu zákona o půdě. Neexistuje-li oprávněná osoba, z logiky věci nemůže existovat ani osoba povinná. Pak ale nemůže vstoupit v účinnost ani tzv. blokační ustanovení zákona o půdě (§ 5 odst. 3) a z toho pak samozřejmě vyplývá, že kupní smlouva mezi M. a Ing. K. je stále platná. Pokud pozemkový úřad vydal pozemek parc.č. x v k.ú. D. z majetku žalobce do vlastnictví K. C.-M. a J. C.-M., pak jednoznačně překročil svou pravomoc, neboť nebyl k takovému kroku věcně příslušný. Zde žalobce odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp.zn. 28 Cdo 3745/2011. V závěru žalobce vyzval žalovaného, aby se s jeho podnětem řádně, plně a přezkoumatelně vypořádal pro případ, že by důvod k vyslovení nicotnosti neshledal.

Žalovaný v reakci na podnět zaslal dne 12. 1. 2017 žalobci oznámení o tom, že neshledal důvody k zahájení řízení o prohlášení nicotnosti. V oznámení uvedl, že pozemek, na který byla uplatněna restituce podle zákona č. 229/1991 Sb. (zákon o půdě) byl převeden v rozporu s blokačním ustanovením § 5 odst. 3 zákona o půdě, městem D., které bylo v předmětném restitučním řízení v souladu s ust. § 9 odst. 8) zákona o půdě účastníkem řízení jako osoba povinná, kupní smlouvou ze dne 13.5.2002 ing. K., který ho následně převedl kupní smlouvou v roce 2003 na žalobce a na jeho manželku. Obě tyto kupní smlouvy je třeba ve smyslu blokačního ustanovení § 5 odst. 3 zákona o půdě považovat za absolutně neplatné. To bylo konstatováno i v řízení u Okresního soudu v Příbrami, a tento názor soudu prvního stupně potvrdil i odvolací soud a také Nejvyšší soud dovolání ve věci zamítl. Dále žalovaný poukázal na to, že Ústavní soud ve svém usnesení sp. zn. II. ÚS 1680/11 ze dne 15. 12. 2011, který se také vyjadřoval ohledně nicotnosti rozhodnutí Pozemkového úřadu Příbram č.j. 2695/92, 3834/92, 4153/92, 4158/92 R VI 7/2006, ze dne 24. 10. 2006, konstatoval, že obecné soudy srozumitelně objasnily, že v daném případě se nejedná o akt nicotný a rozhodující správní orgán měl pravomoc k takovému rozhodnutí, rozhodnutí bylo vydáno orgánem věcně příslušným, jeho výrok je jednoznačný, srozumitelný a určitý. K argumentům ohledně nedoložení občanství W. C. M. žalovaný upozornil na rozhodnutí soudů, které dospěly k závěru, že K. C. M. a Dipl. ing. J. C.-M. se staly oprávněnými osobami podle zákona o půdě. K otázce nicotnosti správního rozhodnutí žalovaný odkázal na ust. § 77 správního řádu, když nicotné je rozhodnutí, k jehož vydání nebyl správní orgán vůbec věcně příslušný, dále rozhodnutí, které trpí vadami, jež je činí vnitřně rozporným nebo právně či fakticky neuskutečnitelným, anebo jinými vadami, pro něž je nelze vůbec považovat za rozhodnutí. Nicotnost z těchto důvodů vyslovuje soud podle soudního řádu správního. V tomto případě rozhodně rozhodoval věcně i místně příslušný správní orgán a nadřízenému orgánu nezbylo nic jiného, než podnět k prohlášení nicotnosti odmítnout.

Městský soud v Praze posoudil věc takto:

Podle ust. § 77 odst. 1 zákona č. 150/2004 Sb., správního řádu, ve znění platném do 30. 6. 2017, *nicotné je rozhodnutí, k jehož vydání nebyl správní orgán vůbec věcně příslušný; to neplatí, pokud je vydal správní orgán nadřazený věcně příslušnému správnímu orgánu. Nicotnost z tohoto důvodu zjišťuje a rozhodnutím prohlašuje správní orgán nadřazený správnímu orgánu, který nicotné rozhodnutí vydal.*

Podle ust. § 78 odst. 1 správního řádu *nicotnost se zjišťuje a prohlašuje z moci úřední, a to kdykoliv. Účastníci řízení, v němž bylo rozhodnutí vydáno, a dále ti, kdož jsou uvedeni v písemném vyhotovení tohoto rozhodnutí, jakož i právní nástupci všech těchto osob, pokud by byli rozhodnutím vázáni, mohou dát podnět k prohlášení nicotnosti; jestliže správní orgán neshledá důvody k zahájení řízení o prohlášení nicotnosti, sdělí tuto skutečnost s uvedením důvodů do 30 dnů podatelci.*

Z citovaných norem je zřejmé, že správní orgán, zabývající se otázkou nicotnosti určitého správního rozhodnutí, zkoumá tuto věc výlučně z hlediska toho, zda toto rozhodnutí vydal správní orgán *věcně příslušný*. Jiným hlediskem se zabývat nemůže a nepřísluší mu tedy zkoumat jiné skutečnosti, a to byt' by mohly znamenat nicotnost rozhodnutí podle jiných kritérií (zde je třeba odkázat na ust. § 77 odst. 2 správního řádu, podle něhož *nicotné je dále rozhodnutí, které trpí vadami, jež je činí zjevně vnitřně rozporným nebo právně či fakticky neuskutečnitelným, anebo jinými vadami, pro něž je nelze vůbec považovat za rozhodnutí správního orgánu. Nicotnost z těchto důvodů vyslovuje soud podle soudního řádu správního.*)

Věcná nepříslušnost je dána zejména tehdy, pokud ve správní věci rozhodne orgán, do jehož působnosti tato věc vůbec nespadá, tedy proto, že patří do působnosti jiného orgánu veřejné správy, resp. do působnosti soudu (například kdyby finanční úřad rozhodl o vydání stavebního povolení, resp. o rozvodu manželství), případně pokud by ve věci rozhodl správní orgán *nižšího* stupně.

V projednávané věci však zjevně o takový případ nešlo, protože Pozemkový úřad Příbram nesporně byl věcně příslušným správním orgánem k rozhodování o restitučních nárocích podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů. Byl tedy kompetentní k tomu, aby uplatněný nárok na restituci půdy, resp. jiného zemědělského majetku projednal, aby zvážil, zda tento nárok vyhovuje všem podmínkám citovaného zákona a aby o něm rozhodl. Jakkoliv je třeba trvat na tom, aby každé rozhodnutí pozemkového úřadu o restituci bylo vydáno v souladu se zákonem, neznamená to, že rozhodnutí nerespektující podmínky zákona č. 221/1991 Sb. je pro tento rozpor se zákonem nicotné. Takový rozpor by nepochybně znamenal nezákonnost rozhodnutí, avšak nebyl by důvodem k vyslovení jeho nicotnosti.

Pokud pak jde o správnost a zákonnost přezkoumávaného oznámení žalovaného ze dne 12. 1. 2017, nezbývá než konstatovat, že k otázce tvrzené nicotnosti rozhodnutí z 24. 10. 2016, č. j. R VI 7/2006, se žalovaný vyjádřil v předposledním odstavci tohoto oznámení, kde odkázal na závěry, k nimž dospěl Ústavní soud ve svém usnesení sp. zn. II.ÚS 1680/11 ze dne 15. 12. 2011. Z tohoto rozhodnutí Ústavního soudu městský soud zde cituje:

„Za dané situace obecné soudy proto nepostupovaly v rozporu se zákonem, pokud se v tomto řízení nezabývaly námitkami stěžovatelů, vztahujícími se k tvrzené neoprávněnosti restitučního nároku žalobců, neboť musely vycházet z presumpce správnosti existujícího pravomocného správního rozhodnutí. Obecné soudy přitom srozumitelně objasnily, že v daném případě se nejedná o akt nicotný (rozhodující správní orgán měl pravomoc k takovému rozhodnutí, rozhodnutí bylo vydáno orgánem věcně příslušným, jeho výrok je jednoznačný, srozumitelný a určitý), jak tvrdí stěžovatelé. Vady namítané stěžovateli nicotnost nemohou způsobit (stěžovatelé zřejmě zaměňují pojem nicotnost aktu a pojem aktu vadného či nezákonného).“

Na základě těchto skutečností tedy dospěl Městský soud v Praze k závěru, že žaloba nebyla podána důvodně. Žalobce se obrátil na žalovaného s podnětem podle ust. § 78 odst. 1 správního řádu k prohlášení nicotnosti, a povinností žalovaného bylo tento podnět vyřídit, a do 30 dnů o tom podatele podnětu vyrozumět. Předmětné oznámení žalovaného bylo žalobci doručeno v předepsané lhůtě, a závěr o absenci důvodů pro nicotnost obsahuje, když žalovaný odkázal na stanovisko Ústavního soudu ve věci sp. zn. II. ÚS 1680/11, jenž aproboval dřívější závěry obecných soudů o tom, že toto rozhodnutí není nicotným aktem.

Městský soud proto konstatoval, že žalovaný při vyřizování podnětu žalobce ze dne 12. 12. 2016 postupoval v souladu se zákonem, a výsledek tohoto jeho postupu, tedy oznámení o neshledání důvodů k zahájení řízení o prohlášení nicotnosti tedy není nezákonným zásahem. Soud proto žaloby podle ust. 87 odst. 3 soudního řádu správního zamítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn podle ust. § 60 odst. 1 soudního řádu správního, když žalobce neměl ve věci úspěch.

Soud rozhodl o žalobě bez jednání za podmínek ust. § 51 odst. 1 soudního řádu správního.

P o u č e n í:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 11. září 2017

JUDr. Slavomír Novák, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
J. V.